

Κριτική Ικανότητα

Γνωστικές Ικανότητες

Η συγγραφική
ομάδα του
my-book.gr

123

Περιεχόμενα

Θεωρητικό υπόβαθρο	4
1ο Επίπεδο	14
Βλέπω-Συλλογίζομαι-Απαντώ	14
2ο Επίπεδο	24
Παρατηρώ-Σκέφτομαι-Δίνω τη λύση	24
3ο Επίπεδο	49
Συγκρίνω-Σκέφτομαι-Απαντώ	49
4ο Επίπεδο	59
Κάρτες δημιουργίας ιστορίας	59

Θεωρητικό υπόβαθρο

Περίληψη

Η καλλιέργεια της κριτικής ικανότητας-σκέψης αποτελεί μία σύνθετη και δύσκολη διαδικασία. Απαιτεί αλλαγή του μαθησιακού περιβάλλοντος ώστε οι μαθητές να μπορούν να συγκρίνουν, να αξιολογούν, να ερευνούν, να επανεξετάζουν και να κατανοούν τυχόν προβλήματα δίνοντας λύσεις. Η πολυπλοκότητα της παραπάνω διαδικασίας οδήγησε στη δημιουργία ενός διδακτικού υλικού με βασικό σκοπό την καλύτερη οργάνωση της σκέψης και την ανάπτυξη μεγαλύτερης ευκολίας ως προς την αντιμετώπιση καθημερινών καταστάσεων. Απευθύνεται σε μαθητές της προσχολικής και σχολικής ηλικίας με διάγνωση αυτισμού και γλωσσικών δυσκολιών και η μεθοδολογία του είναι βασισμένη στη διδασκαλία και επεξεργασία της κριτικής ικανότητας. Περιλαμβάνει εικόνες κριτικής σκέψης, κάρτες επίλυσης προβλημάτων και είναι χωρισμένο σε τέσσερα επίπεδα διαβαθμισμένης δυσκολίας. Τα αποτελέσματα του διδακτικού υλικού ήταν ιδιαίτερα ενθαρρυντικά καθώς βελτιώθηκε η δεξιότητα αυτο-οργάνωσης και εύρεσης λύσεων σε τυχόν προβλήματα.

Λέξεις κλειδιά: κριτική ικανότητα-σκέψη, διανοητική διαδικασία, αμφισβήτηση, αναθεώρηση

Εισαγωγή

Κριτική ικανότητα – σκέψη

Κριτική ονομάζεται η ικανότητα του ατόμου να επεξεργάζεται δημιουργικά τις ιδέες και απόψεις που δέχεται. Η δυνατότητα σημασιολόγησης των δεδομένων και εκφοράς προσωπικής αξιολογικής άποψης συνδέεται άμεσα με τον χαρακτηρισμό του ανθρώπου ως έλλογου όντος. Η κριτική ικανότητα αποτελεί μία διανοητική διαδικασία όπου το άτομο αναλύει, ελέγχει και αξιολογεί πληροφορίες με βάση τη λογική. Πρόκειται για μία λογικο-αναλυτική, συστηματική και κριτικά ελεγχόμενη σκέψη (Fisher, 2001). Ο Ματσαγγούρας διατυπώνει τον ακόλουθο ορισμό:

«Κριτική σκέψη είναι η νοητικοσυναισθηματική λειτουργία που ενεργοποιεί επιλεκτικά και συνδυαστικά γνωστικές δεξιότητες, λογικούς συλλογισμούς και μεταγνωστικές στρατηγικές, με τη βοήθεια των οποίων το άτομο επεξεργάζεται τα δεδομένα με λογικό τρόπο και αποστασιοποιημένο από τις προσωπικές του πεποιθήσεις και προκαταλήψεις, προκειμένου να δαμάσει το πλήθος των ετερογενών στοιχείων τους, ώστε τελικά να καταλήξει σε έγκυρα και λογικά συμπεράσματα, διαπιστώσεις, κρίσεις, πεποιθήσεις και επιλογές δράσης» (Ματσαγγούρας, 2005).

Μορφές κριτικής

- Δημόσια ή κοινωνική κριτική: αξιολογεί τα κοινωνικά, τα πολιτικά δρώμενα και τους θεσμούς.
- Αυτοκριτική: εστιάζει στην προσωπικότητα του ατόμου και ανάλογα με τον στόχο της μπορεί να είναι καλοπροαίρετη και αντικειμενική ή κακοπροαίρετη και υστερόβουλη.
- Θετική κριτική: συνιστά αποδοχή και επιδοκιμασία του αντικειμένου αξιολόγησης, χρησιμοποιώντας ως μέσο τον έπαινο.

Τι θα αλλάζατε;	
Ποιοι τομείς ενισχύθηκαν περισσότερο;	• Κριτική Ικανότητα • Οργάνωση Σκέψης • Επεξεργασία-Ανάλυση-Σύνθεση • Επίλυση Προβλημάτων
Πώς σας φαίνεται η διδακτική μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για την ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας των μαθητών;	
Στο 1ο επίπεδο, το παιδί κλήθηκε να απαντήσει σε ερωτήσεις σχετικά με την εικόνα που είχε μπροστά του; Ανταποκρίθηκε; Ποιος ο ρόλος στη συγκεκριμένη δραστηριότητα;	
Σε ποιες δεξιότητες του παιδιού παρατηρήσατε αλλαγή μετά το πέρας του 1ου επιπέδου;	
Στη 2ο επίπεδο το παιδί ήρθε αντιμέτωπο με ορισμένα προβλήματα, στα οποία κλήθηκε να δώσει λύση. Τα κατάφερε; Πώς πιστεύετε ότι συνέβαλε αυτή η δραστηριότητα στις δεξιότητες του παιδιού;	
Στη συνέχεια, δόθηκαν ορισμένα στοιχεία στο παιδί και κλήθηκε να εντοπίσει την εικόνα στην οποία αναφέρονται τα στοιχεία αυτά. Πώς αντεπεξήλθε το παιδί; Τα κατάφερε; Αν όχι, πώς το αντιμετωπίσατε;	
Στο τέλος, το παιδί κλήθηκε να δημιουργήσει τις δικές του ιστορίες με τη βοήθεια «καρτών πορείας της ιστορίας». Ήταν εύκολο για το παιδί; Ανταπεξήλθε; Πώς πιστεύετε ότι συνέβαλαν οι δραστηριότητες που προηγήθηκαν;	
Με ποιους τρόπους αξιοποιήσατε το παρόν διδακτικό υλικό;	
Υπήρξε κάποια δραστηριότητα η οποία σας δυσκόλεψε στην υλοποίηση; Αν ναι, ποια και τι αλλαγές προτείνετε;	
Πώς βρήκαν το υλικό τα παιδιά;	Ωραίο Ενδιαφέρον Βαρετό
Τι τους άρεσε περισσότερο;	
Θα χρησιμοποιήσετε ξανά το συγκεκριμένο υλικό στο μέλλον; Αν ναι, σε τι είδους περιστατικά πιστεύετε ότι θα ανταποκρινόταν;	Λίγο Πολύ Πάρα πολύ

Κάρτες ερωτήσεων-απαντήσεων

Ποιοι είναι στη φωτογραφία;	Μια μητέρα με την κόρη της.
Πού βρίσκονται; Πώς το κατάλαβες;	Στην κουζίνα. Βλέπω πίσω κατσαρόλες και μαγειρικά σκεύη.
Τι κάνουν;	Μαγειρεύουν.
Τι πιστεύεις ότι σκέφτονται;	«Θα φτιάξουμε το πιο νόστιμο φαγητό.»

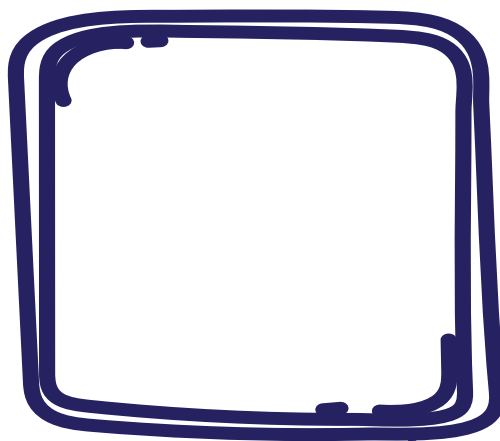

Κάρτες ερωτήσεων-απαντήσεων

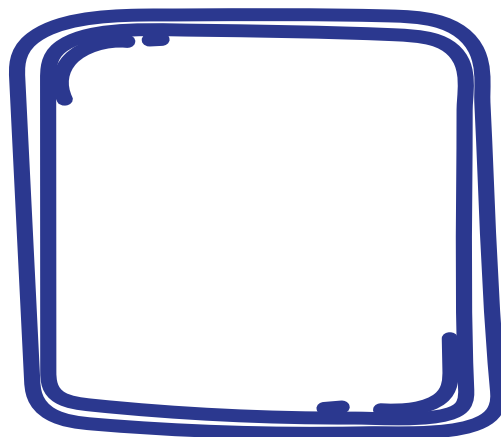
Ποιοι είναι στη φωτογραφία;	
Πού βρίσκονται; Πώς το κατάλαβες;	
Τι κάνουν;	
Τι πιστεύεις ότι σκέφτονται;	

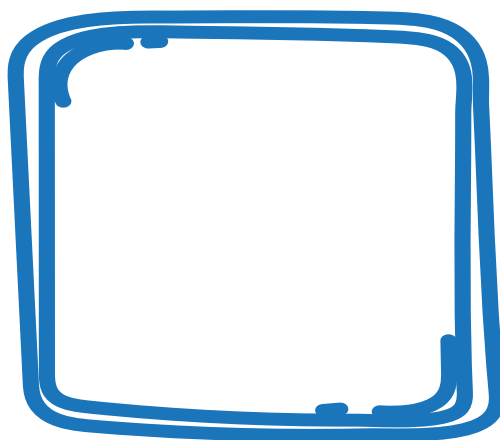
- Ένα παιδί κλαίει.

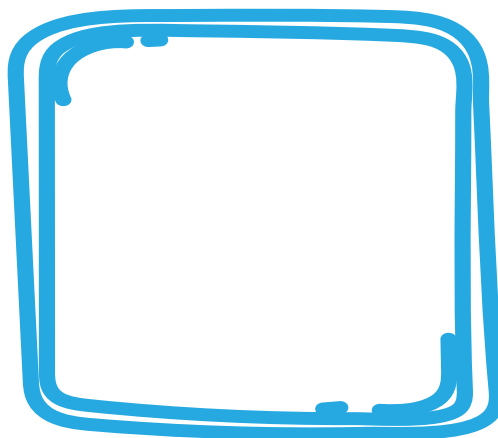
- Το παιδί κλαίει γιατί έπεσε με το ποδήλατό του.

- Θα πρότεινα από εδώ και πέρα το παιδί να φοράει κράνος και επιγονατίδες, όταν οδηγεί ποδήλατο.

- Θα πρότεινα επίσης, να οδηγεί πιο προσεκτικά, ώστε να μη συμβεί ξανά.

- Γιατί πιστεύεις ότι τα παιδιά είναι χαρούμενα στην πρώτη εικόνα και γιατί στη δεύτερη;

- Πού βρίσκονται στην πρώτη εικόνα και πού στη δεύτερη;

- Θα ήθελες να βρισκόσουν στην πρώτη φωτογραφία; Γιατί;

- Θα ήθελες να βρισκόσουν στη δεύτερη φωτογραφία; Γιατί;

3ο Επίπεδο

Συγκρίνω-Σκέφτομαι-Απαντώ

Οδηγίες: Δείχνουμε στο παιδί τις παρακάτω εικόνες. Στη συνέχεια, απαντάμε τις ερωτήσεις και ζητάμε από το παιδί να επιχειρηματολογήσει.

